

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC- 1 21H Bacheloroppgave	Høst 2021 Åpen
Forfatter(e): Elisabeth Rekevik Lædre	Elisabeth.R.Lædre signatur forfatter (e)
Kandidatnummer(e): 3233	
Veileder(e): Ingrid Rusnes	
Fagansvarlig: BBDBAC Sara Esmaeely BBLBAC Marianne Ree	
Tittel: Pedagogisk leder sitt møte med flerkulturelle barn og foreldre	
Engelsk tittel: Educational leaders meeting whit multicultural children and parents	
Emneord: Mangfold, Inkludering, flerkulturelle barn og foreldre, pedagogisk leder.	Side tall: 1-27 (8800) + 28-30 Vedlegg/annet: Stavanger, 03.01.22 dato/år

Pedagogisk leder sitt møte med flerkulturelle barn og foreldre.

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven handler om hvordan pedagogiske ledere bruker mangfoldet på småbarns avdeling der de skal inkludere flerkulturelle barn og foreldre. Jeg har brukt kvalitativt intervju der jeg intervjuet i 3 forskjellige barnehager hvor informantene var pedagogiske ledere. Årsaken til jeg valgte kvalitativt intervju er at den egner seg best til min problemstilling. Det er pedagogisk leder som har mest kunnskap gjennom sin utdanning og har det pedagogiske ansvaret på avdelingen. De kunne dermed gi mest utfyllende data til min studie. Det jeg fant ved å intervju i 2 kommunale og en privat barnehage, var at den private hadde mye mindre kompetanse på flerkulturelle foreldre og barn. Et felles funn i de 3 barnehagene var at foreldresamarbeidet er veldig viktig. Informantene mente at flerkulturelle foreldre måtte bli forstått slik at det ikke ble misforståelser. Gjennom intervjuene ble det informert om at det ikke var stor forskjell på hvordan de behandlet flerkulturelle barn og etniske norske barn. De forklarte at det var viktig at flerkulturelle barn ble trygge og de nevnte trygghetssirkelen og trygg tilknytning som John Bowlby (1994) bygger sin teori på. For at flerkulturelle barn skulle føle seg inkludert på avdelingen var det viktig for informantene at barna ble anerkjent på samme linje som alle andre barn ble.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	4
1.1 Begrunnelse og valg av tema.....	4
1.2 Metode.....	4
1.3 Sentrale begreper.....	5
1.4 Oppgavens sammensetning.....	5
2.0 Teori	6
2.1 Kontekst.....	6
2.2 Flerkulturelt samfunn.....	7
2.3 Mangfold og Inkludering.....	8
2.4 Kultur.....	8
2.5 Trygg tilknytning og trygghets sirkelen.....	9
2.6 Lek.....	10
2.7 Pedagogens samarbeid med flerkulturelle foreldre.....	11
2.8 Bruk av tolk i barnehagen.....	13
3.0 Metode	14
3.1 Valg av metode.....	14
3.2 Valg av informanter.....	15
3.3 Planlegging av datainnsamling og gjennomføring av intervjuene.....	16
3.4 Metodiske utfordringer og etiske retningslinjer.....	17
4.0 Analyse	18
4.1 Hvordan pedagogisk leder forholder seg til mangfold og kultur.....	18
4.2 Hvordan pedagogisk leder tar imot flerkulturelle barn på avdelingen.....	19
4.3 Hvordan jobber pedagogisk leder med flerkulturelle foreldre.....	21
5.0 Drøfting	24
6.0 Avslutning	26
7.0 Litraturlise	27
8.0 Vedlegg	29
8.1 Intervjuguide.....	29

1.0 Innledning

1.1 Begrunnelse og valg av tema.

I norske barnehager har det vært en endring over lengre tid der vi har sett at flerkulturelle familier har kommet til Norge og bosatt seg her i landet. Dette har ført til at vi har fått et mangfold av forskjellige kulturer. Gjennom å ha jobbet i barnehager i flere år ser jeg hvor viktig det er at alle barn og foreldre blir inkludert slik det står i Rammeplanen for barnehager og i Barnehageloven. I Rammeplanen for barnehagen står det «Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjør den enkeltes plass og verdi i fellesskapet» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9). Årsaken til jeg har valgt å forske på flerkulturelle barn og foreldre er at jeg opplevde en situasjon der en flerkulturell mor tolket og opplevde en handling negativt av en pedagogisk medarbeider. Dette førte til at moren ble redd for sitt barn og hun tok barnet ut av barnehagen neste dag. Her viser det seg at det er like viktig å trygge flerkulturelle foreldre som det er med barn. Gjennom barnehagens hierarki er det pedagogisk leder som har mest formell kompetanse med å jobbe med foreldre og barn. Gjennom min utdanning til å bli barnehagelærer har jeg blitt nysgjerrig på hvordan pedagogisk leder jobber med flerkulturelle barn og foreldre. Samtidig hvordan de jobber opp mot styringsdokumenter som omhandler mangfold og inkludering.

1.2 Metode

I min oppgave har jeg brukt kvalitative intervju der jeg intervjuet 3 pedagogiske ledere i 3 forskjellige barnehager. Den ene av barnehagene var privat foreldredrevet barnehage. Grunnen til jeg har valgt disse barnehagene er at de ligger i en mellomstor bykommune med et stort spekter av flerkulturelle innbyggere. Det blir derfor interessant å se om det praktiseres på samme måte i den private som i de kommunale. Til intervjuene laget jeg intervjuguide som er utarbeidet ut fra forskningsspørsmålene. Prosessen med å utarbeide en problemstilling har vært utfordrende der det har vært vanskelig få den spesifisert nok. I samarbeid med veileder snakket vi om hva jeg ville finne ut og kom fram til denne problemstillingen:

Hvordan tilrettelegger pedagogisk leder for å ta imot flerkulturelle barn og foreldre på en småbarnsavdeling.

Forskningsspørsmålene er laget ut fra problemstillingen min.

Hvordan legger pedagogisk leder til rette for flerkulturelle barns hverdag i barnehagen?

Hvilken kompetanse krever arbeidet med flerkulturelle barn og foreldre?

Hvordan samarbeider pedagogisk leder med flerkulturelle foreldre?

Hvilke strategier har pedagogisk leder for å inkludere flerkulturelle barn i leken?

Hvilke planer, strategier etc har barnehagen for å jobbe med denne gruppen barn?

1.3 Sentrale begreper

Når vi omtaler flerkulturelle familier er det to sentrale begreper og det er *minoritet* og *majoritet*, som ofte handler om to typer grupper av mennesker. Minoritet er en gruppe som omhandler en liten del av mennesker. Mens majoritet omhandlet en større gruppe der det ofte er et flertall av mennesker. Begrepene blir ofte brukt til å forklare forskjellige mennesker i et flerkulturelt samfunn.

Flerkulturelt samfunn handler om mennesker som har en minoritetsbakgrunn der flerkulturelle familie har ulike bakgrunn i språk, kultur og religioner.

Inkludering handler om at alle barn skal delta i det sosiale fellesskapet. Der barn skal ha rett til å delta, bli hørt og sett og alle skal ha mulighet til å leke, lære og utvikle seg i barnehagen.

Gjennom å jobbe med mangfoldet ser vi forskjellige kulturer til mennesker. Kultur kan handle om konkreter som kan ses i forskjellige religioner, men kan også handle om ting vi ikke ser som er verdier, normer og virkelighetsoppfatninger som ligger til grunn for kleskodene og mattradisjonene (Larsen & Slåtten, 2019, s. 116).

1.4 Oppgavens sammensetning

I innledningen starter jeg med å fortelle om bakgrunn og valg av tema som er mangfold og inkludering av flerkulturelle barn og foreldre på en småbarnsavdeling. Problemstillingen og forskningsspørsmål blir også presentert. Denne oppgaven er en empirisk oppgave som består av teori, metode, analyse, drøfting av funn og avslutning. Ovenfor har jeg forklart noen sentrale begreper som blir brukt videre i teoridelen. Deretter forklarer jeg kort om metodiske valg som er relevante til problemstillingen.

Teorikapittelet består av teori og tidligere forskning som er relevant for problemstillingen. Teorikapittelet starter med en kontekst og er delt opp i tre hovedpunkter som vises igjen i analysen. Deretter skal jeg gjøre rede for metodekapittelet og begrunne valg av metode der jeg forklarer hvorfor jeg har tatt de valgene jeg har tatt. Deretter redegjør jeg for informantene og gjennomføringen av intervjuene og til slutt metodiske og etiske utfordringer.

I analysen vil jeg drøfte funnene som jeg fikk ut av intervjuene opp mot teorien som jeg presenterer i teoridelen. Til slutt vil jeg skrive en drøfting /avslutning der jeg presenterer de viktigste resultatene og stiller spørsmål til andre forskningsfelt der min problemstilling kan være aktuell.

2.0 Teori

2.1 Kontekst

Bakgrunnen for teorien er det styringsdokumentet som danner grunnlaget for alt virksomhet i alle barnehager. Dette er «St.meld. nr. 49 Mangfold gjennom inkludering og deltakelse» i kommunal og regionaldepartementet (St.meld. nr. 49, (2003-2004), s. 1).

Videre legges det til grunn fra barnehageloven der det er laget en forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. I rammeplanen står det om verdigrunnlag og at «Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9). Ved å jobbe med barn i barnehagen står det i rammeplanen at «Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjør den enkeltes plass og verdi i fellesskapet» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

I innledningen nevnes det at det har vært en stor økning av flerkulturelle innbyggere og siden 2015 ser vi at det har vært en stor økning av flerkulturelle barn i norske barnehager. Det viser tabellen nedenfor hvor en ser utviklingen fra 2015 og frem til 2020, og en ser at økningen har gått fra 15,3% til 19,3 %. Mulige årsaker til dette kan være økt innvandring eller at flere barn blir sendt i barnehagen.

Andel flerspråklige barn i forhold til alle barn i barnehagen (prosent)

(Statistisk sentralbyrå, 2021).

2015	2016	2017	2018	2019	2020
15,3	16,4	17,3	18,3	19,0	19,3

2.2 Flerkulturelt samfunn

Gjennom utviklingen i Norge har samfunnet blitt multikulturelt eller flerkulturelt innen språk, kultur og religion. I Stortings melding, nr 49 står det blant annet at stortinget vil sette hvert enkelt menneske i sentrum der hvert menneske skal ha rett til å være annerledes og til å velge sin egen levemåte. Videre mener regjeringen at det er viktig at de voksne er med på å fremme eller hemme barnas mulighet til å være aktive i samfunnet og at de voksne gjør riktige valg for barna (St.meld. nr. 49, (2003-2004), s. 1).

Gjennom utviklingen i Norge har det alltid vært et mangfold av forskjellige mennesker, men økt innvandring har ført til et større mangfold enn tidligere. I et flerkulturelt samfunn handler det om at befolkningen har bakgrunn i ulike språk, kulturer og religioner (Gjervan, 2012, s. 18-22).

Minoritet og majoritet er to begreper som blir brukt for å forklare grupper i et flerkulturelt samfunn (Gjervan, 2012, s. 21). Minoritet kommer fra ordet minor som viser til noe som er mindre og som kan handle om et folkeslag. Majoritet kommer av ordet major som brukes om et flertall av folkeslag. Ofte brukes disse to begrepene om etniske grupper som er størst i et samfunn og hvilke grupper som er mindre og der begrepene sier noe om hvordan vi omtaler mennesker (Gjervan, 2012, s. 21). Disse begrep er relevante til min problemstilling, der pedagogisk leder bør jobbe med å få til et inkluderende miljø der både minoritet og majoritet kan bli sett på som likeverdige mennesker.

Når pedagogisk leder skal anerkjenne barnas mangfold på sin avdeling skal det ikke bare vises gjennom spesielle anledninger som f.eks. FN dagen. Mangfoldet bør være en naturlig del av barnehagen sin hverdag der alle barn er forskjellige og har ulike behov, ønsker og forutsetninger (Gjervan, 2012, s. 67–68). Gjennom problemstillingen min ønsker jeg å finne ut om hvordan pedagogisk ledere anerkjenner flerkulturelle barn og foreldre.

2.3 Mangfold og inkludering

Inkludering handler om hvordan pedagogisk leder jobber med å få alle barna til å delta i det sosiale fellesskapet som er på en småbarnsavdeling. Der alle skal ha rett til delta, bli hørt og sett og alle skal ha mulighet til å leke, lære og utvikle seg. Det er viktig at barn fra forskjellige kulturer får en naturlig plass i barnehagen for at inkludering skal fungere (Larsen & Slåtten, 2019, s. 113).

Når pedagogisk leder arbeider med inkludering på avdelingen, med sitt personale og barnegruppe/foreldre kan de møte på ulike utfordringer. Det kan være at pedagogisk leder møter flerkulturelle familier som er annerledes enn seg selv. Da kan man gjerne søke enkle svar som er knyttet til kultur og religion og glemmer den kunnskapen man bruker i dialog med foreldre til vanlig (Gjervan, 2012, s. 10). Da er det viktig at pedagogisk leder har holdninger, kunnskaper og erfaringer for å mestre det kulturelle mangfoldet slik at en kan legge til rette for at alle uansett forutsetninger, ønsker og behov blir ivaretatt (Gjervan, Andersen & Bleka 2018 sitert i Larsen & Slåtten, 2019 s. 114).

For at pedagogisk leder skal klare å inkludere alle barn på sin avdeling er det viktig at hun forteller at alle mennesker er likeverdige, men kan ha forskjellige utseende. Det er viktig å fokusere på at alle barn har mye til felles og at pedagogisk leder ufarliggjør forskjeller slik at alle barn skal føle seg inkludert (Larsen & Slåtten, 2019, s. 125).

2.4 Kultur

Kultur og språklig mangfold skal være en del i den pedagogiske planleggingen der pedagogisk leder skal ta det inn i innhold og organiseringen. Her blir mangfoldet utviklet gjennom at barna og foreldrene har ulike forutsetninger, ønsker og behov (Gjervan, 2012, s. 67).

Kultur kan handle om ting vi ser og ting vi ikke ser, som er verdier, normer og virkelighetsoppfatninger som ligger til grunn for kleskodene og mattradisjonene. Kultur er alltid i endring og mennesker reiser mer nå enn før. I barnehagen ser vi ulike kulturer der barna, personalet/ pedagogisk leder og foreldrene samhandler og reflekter rundt valg som formes av normer og tradisjoner (Larsen & Slåtten, 2019, s. 116). Pedagogisk leder har en

profesjon som omhandler teorier om hvordan man skal jobbe med kultur i barnehagen.

Kultur kan handle om mer enn bare normer, tradisjoner og religion.

Kultur kan også være sosial klasse der vi kan se forskjeller på mennesker. Klasseforskjeller kan vi se like mye innen innvandrerbefolkningen som i befolkningen ellers der vi kan se forskjeller på ulike levekår (Larsen & Slåtten, 2019, s. 112). Sosial klasse er et interessant tema innen kultur der en kan se forskjell mellom familier som kommer fra fattige land og rike land som lever av f.eks oljen. Sosial klasse er et stort tema som jeg ikke har rom for å drøfte nærmere i denne oppgaven.

2.5 Trygg tilknytning og trygghetssirkelen

Når flerkulturelle barn begynner i barnehagen er det viktig at pedagogisk leder kan være barnets omsorgsperson som «erstatte» barnets foreldre. Pedagogisk leder blir da blir barnets «trygg base» og den skal danne gode og sterke bånd til barnet. John Bowlby (1994) utviklet en tilknytningsteori der han fant ut at barn knytter seg til foreldrene sine eller den som er nærmest barnet (Haugen et al., 2013, s. 79–80).

Når barna har fått en trygg tilknytning i barnegruppen gjennom å ha en trygg voksen/ trygg base kan vi se at barna løsriver seg fra den voksne og leker og utfolder seg med andre barn (Spernes, 2019, s. 186–187). Det er viktig at alle flerkulturelle barn blir anerkjent og at de får lik behandling som alle andre barn. Professor Berit Bae er kjent for sin teori om anerkjennelse. Når barnet føler seg anerkjent, har det kontakt med seg selv og sin egen opplevelsesverden og der opplever barnet en verdi. I teorien om anerkjennelse bruker hun romslige og trange relasjonsmønstre. I de romslige relasjonsmønstre er pedagogisk leder åpen for det barnet har å formidle og følger opp det barnet uttrykker. Barna og pedagogisk leder som er i et romslig relasjonsmønster er emosjonelt nære der begge parter lytter til hverandre og lærer av hverandre (Spernes, 2019, s. 186–187).

Trygghetssirkelen er et metodisk redskap for omsorgspersoner og fagpersoner som jobber med barn for å for å følge barna sine behov når det er mulig og ta ledelsen når det trengs (Powell et al., 2016, s. 53). Trygghetssirkel er interessant for min studie for den ble brukt i to av mine barnehager som jeg intervjuet i. Den blir brukt som en «oppskrift» der den nesten er som en bibel og den brukes på avdelinger, personalmøter og planleggingsdager. Den viser hvordan pedagogisk leder skal støtte barns utvikling med å være en trygg havn.

Barnet skal klare å utvikle seg, stole på seg selv og andre og ha en trygg base der barnet skal utforske verden med oppmuntring fra de voksne (Powell et al., 2016, s. 53).

2.6 Lek

Psykologen og teoretikeren Lev Vygotsky (1896- 1934) forsket på lek. Han mente at leken var en sosial prosess der barna er i mellommenneskelige samspill med andre barn og voksne. Vygotsky er kjent for teorien om den nærmeste utviklingssonen. I den skal barna utvikle sin kunnskap og lære hvordan man skal forholde seg til forskjellige kulturelle og psykologiske verktøy. Det kan være språk, selvkontroll eller hvordan man bruker hjernen til å huske hvilke regler og rutiner det er i leken (Öhman, 2012, s. 51–53).

Når en pedagogisk leder skal hjelpe flerkulturelle barn slik at de føler seg inkludert, er det viktig at hun/han legger til rette for gode leksituasjoner. I disse kan samspillet mellom barna gi gode muligheter for undring, utfordring og læring. Jerome Bruner (1990) har forsket på ulike leketeorier, der han bygger videre på Vygotsky (1990) sin teori om utviklingssonen. I Bruner sin leketeori bruker han begrepet scaffolding (Öhman, 2012, s. 53). På norsk oversettes det til støttende stillas/stillas bygging. Når en pedagogisk leder skal hjelpe flerkulturelle barn inn i leken står pedagogisk leder til barnets disposisjon (Öhman, 2012, s. 53). Når pedagogisk leder er barnas «støttene silas» skal hun/han hjelpe og støtte barna hvis de støter på problemer (Öhman, 2012, s. 53). Støtten kan hjelpe barnet med å utføre ting det ikke klarer selv, i tillegg kan støtten og være andre verktøy som bøker, bilder eller andre inspirasjonskilder (Öhman, 2012, s. 53).

Tidligere forskning

Det er gjort forskning av Zachrisen (2015) der hun forsker på hvilke betingelser for interaksjon og deltakelse som skapes i interetniske lekesituasjoner, og hvilke konsekvenser disse kan få for barn med etnisk minoritetsbakgrunn (Zachrisen, 2015, s. 55–57).

I hennes studie ble det brukt observasjoner og hun observerte to avdelinger med barn i alderen 3-6 år i en barnehage og det var en liten gruppe med ulikt morsmål, kjønn og alder. Gjennom observasjoner fant hun ut at «fraværet av motstand» var sentralt. I hennes forskning opplevde hun at barn med minoritetsbakgrunn ofte faller utenfor lek når de møter motstand. I Zachrisen (2015) er det funnet ut at barn med etnisk minoritetsbakgrunn

opplever at de blir oversett av barn som har definisjonsmakt. I disse tilfeller ser vi at minoritetsbarn ofte føler seg misforstått og forlater leken (Bundgaard og Gulløv 2008 sitert i Zachrisen, 2015, s. 55–57).

I en undersøkelse som er gjort av Sherman (1975) i Zachrisen (2015) er det funnet ut at når barna har likestilte posisjoner viser det seg at det har ført til begrepet «gruppeglede» (Sherman, 1975, sitert i Zachrisen, 2015, s. 55–57). I «gruppeglede» ser vi at flerkulturelle barn har vokale uttrykk i form av gledes fylt latter og/eller skriking som kan ses i sammenheng med fysisk aktivitet. Gruppeglede er et begrep som er relevant til min problemstilling der jeg tenker at flerkulturelle barn utfolder seg. Dette ser vi ofte i sammenheng med fordypelse i leken (Csikszentmihalyi, 1990–1992, sitert i Zachrisen, 2015, s. 55–57).

2.7 Pedagogens samarbeid med flerkulturelle foreldre

Det er foreldrene som kjenner sine barn best, hvor de er i sin utvikling og hva barnet mestrer og interesserer seg for før barna begynner i barnehagen. Når pedagogisk leder skal møte foreldrene er det viktig å ha respekt for den kulturen de kommer fra, ved å hilse på dem og møte dem som mennesker og ikke møte «kulturen» de kommer fra (Glaser, 2018, s. 114–115). Pedagogisk leder har et ansvar for at alle ansatte gjør seg kjent med hvert enkelt av foreldrene. Foreldrene er mer forskjellige enn tidligere med tanke på kultur. Samfunnet har utviklet seg der vi kan se at det trengs ulike strategier og metoder for å bli kjent med foreldrene. Det finnes ikke «one size that fits all» når det gjelder det moderne foreldrearbeidet (Knopf & Swick 2008 sitert i Drugli et al., 2020, s. 47).

Når et flerkulturelt barn starter i barnehagen kreves det tettere foreldresamarbeid enn vanlig (Drugli & Nordahl, 2021, s. 55–56). Samarbeidet med flerkulturelle foreldre og pedagogisk leder kan by på flere utfordringer der det kan være uvant å møte noen som er annerledes enn seg selv med tanke på erfaringer, verdier og leveste (Drugli & Nordahl, 2021, s. 55–56). Flerkulturelle foreldre kan ha andre regler og handlingsmønstre grunnet religion, kan føre til samarbeidskonflikter mellom pedagogisk leder og foreldrene. En undersøkelse som er gjort av Bouakaz (2007) (Bouakaz, 2007, sitert i Drugli og Nordahl, 2021, s. 56) viser at samarbeidsproblemer med flerkulturelle foreldre ofte kan være i sammenheng med språkproblemer og kulturelle eller religiøse forhold. I undersøkelsen vises det fra foreldrene sin side at det er mangel på kunnskap om barnehagen sitt system og

hvordan kulturen er her i Norge. Dette belyser jeg i drøftingen min. Gjennom samtalen er det viktig at pedagogisk leder klarer å være aktiv lytter slik at foreldrene opplever å bli forstått og tatt på alvor (Drugli & Nordahl, 2021, s. 70,71).

Ofte når en pedagogisk leder skal kommunisere med flerkulturelle foreldre kan det være lurt at pedagogisk leder «toner seg inn» på foreldrene. Begrepet kommer fra teoretikerne og forsker Daniel Stein (2003). Når pedagogisk leder «toner seg inn» svarer den på barnets uttrykk. Denne måten å kommunisere eller samhandle på, handler om en empatisk kommunikasjonsprosess der den voksne tar inn barnets opplevelser og bekrefter denne (Öhman, 2012, s. 59). Et element av foreldresamarbeidet innebærer at pedagogisk leder må ha foreldresamtaler med foreldrene der det kan det være lurt at pedagogisk leder «toner seg inn» på foreldrene sine opplevelser og hva de formidler. Her kan pedagogisk leder anerkjenne foreldrene sine opplevelser og erfaringer og at det kan være vanskelig å komme til et nytt land der det er andre kulturer, språk og barneoppdragelse. Her er det viktig å utarbeide en samarbeidsrelasjon mellom pedagogisk leder og flerkulturelle foreldre der de blir møtt med respekt og opplever at barnehagen lytter til det de ønsker å formidle (Drugli & Nordahl, 2021, s. 56–58). Samarbeidsrelasjon mellom pedagogisk leder og foreldrene må være preget av en positiv innstilling ifølge Eide & Eide (2017), slik at det kan skape gjensidig tillit. Foreldrene trenger også vite at de kan stole på barnehagen som en pålitelig institusjon som ivaretar barnet på en god måte (Drugli & Nordahl, 2021, s. 58).

En viktig forutsetning for at flerkulturelle foreldrene skal føle seg inkludert, er at foreldrene forstår hvordan organiseringen og tilretteleggingen av barnas hverdagssituasjoner er (Brooker, 2003, sitert i Sand,2020, s.154). Pedagogisk leder bør forklare foreldrene slik de skjønner hva hensikten med aktiviteten er og hvilke mål det er i barnehagen (Sand, 2020, s. 154).

Når pedagogisk leder opplever å ha god støttende ledelse rundt seg, får det stor betydning slik at pedagogisk leder klarer å iverksette gode tiltak som styrker samarbeidet med flerkulturelle foreldre (Holm, 2011, sitert i Glaser,2018, s. 117). Ved å snakke med andre kollegaer eller fagpersoner kan pedagogisk leder få mer kunnskap om flerkulturelle foreldre (Glaser, 2018, s. 117).

I barnehagehverdagen er det viktig at pedagogiske ledere gir positive tilbakemeldinger til flerkulturelle foreldre. Da vil det styrke foreldrene sin selvtillit og foreldrene får en følelse av å være en ressurs både for barnet sitt og seg selv. Dette kan vi kjenne igjen i

Kristjansdottir (1995) sin forskning der hun kaller det for «samspill teorien». (Kristjansdottir 1995 sitert i Sand,2020, s.149). Den handler om at personalet i barnehagen skal møte foreldrene med en holdning der foreldrene er kompetente, som betyr at personalet har en holdning om at det er mange måter å være gode foreldre (Sand, 2020, s. 149).

Tidligere forskning

I artikkelen til Kristi Tveitereid skriver hun om forskjellige forskninger som er gjort i Skandinavia fra 2012 til 2017 som handler om flerkulturelle foreldre, barn og hvordan barnehagen jobber med mangfold (Tveitereid, 2018, s. 33). Det er to forskninger i denne artikkelen som er relevante for min forskning. Den ene er foretatt i Danmark og heter Daginstitutionens betydning for utsatte børn og deres familier i ghetto- lignende boligområder. Denne forskningen ble gjort i en barnehage der de brukte intervju med barnehagelærer og foreldrene og spørreskjemaundersøkelse med resten av personalet i barnehagen. Studien viste at et omsorgsarbeid som handler om å være mer tilstede for barn der pedagogisk leder har tid til å gi barn et fang, kos og omsorg, har bedre virkning enn en læringsorientert pedagogisk aktivitet (Jensen, N. R., Petersen, K. E., & Wind, A. K., 2012 sitert i Tveitereid, 2018. s. 36,37). Denne forskning er relevant fordi flerkulturelle barn kan ha opplevd krig og fattigdom og kan ha opplevd traumer som kan prege dem i lang tid.

En annen forskning heter Cultural Identity and the kindergarthen : A Norwegian case studie. Her ble det gjort en undersøkelse i to barnehager der det var flere barn med flerkulturell bakgrunn enn norske. Det ble gjort intervju og observasjoner på hvordan personalets holdninger til barn med minoritetsbakgrunn deltakelse i hverdagen og hvordan personalet daglige kontakt med foreldrene er. I studien fant man ut at det å jobbe med andre kulturer og det språklige mangfoldet er en evig prosess for å lykkes i samarbeidet med flerkulturelle foreldre (Lauritsen, K., 2014 sitert i Tveitereid, 2018, s. 38–39). Denne her viser hvor viktig det er med flerkulturell kompetanse og at pedagogisk leder kan aldri få nok erfaring og kunnskap om flerkulturelle foreldre og barn.

2.8 Bruk av tolk i barnehagen

Når en pedagogisk leder skal ha foreldresamtaler og foreldremøter oppleves det ofte utfordrerne for pedagogisk leder når ikke foreldrene kan norsk eller engelsk. Da er det bra

at barnehagen kan bestille tolk som et hjelpemiddel slik at det ikke blir misforståelse og at alt av informasjon blir formidlet og riktig forstått (Drugli & Nordahl, 2021, s. 55–56). Tolk er et godt verktøy for at pedagogisk ledere skal få til et godt samarbeid med flerkulturelle foreldre. Når en skal benytte seg av tolk er det viktig å informere foreldrene om at tolken har taushetsplikt (Vågen, 2018, s.39-41).

3.0 Metode

Metode er et redskap der en samler inn data på det vi ønsker å undersøke. Når vi skal finne ut hvilken metode som egner seg best for å belyse et bestemt tema eller problemstilling må vi gjøre det på best mulig måte (Dalland, 2020, s. 53–54). Dalland (2020) beskriver at metode er et redskap til å svare på et valgt tema eller en problemstilling. Det finnes to ulike metoder og det er kvalitative og kvantitative metoder. Kvalitativ metode brukes når en skal finne kunnskap om meninger og opplevelser til intervjupersonen og som ikke lar seg måle eller tallfeste. I den kvalitative forskningsintervjuet forsøker den som intervjuer å forstå intervjupersonen sin omverden sett fra intervjupersonen sin side. I kvantitative og i kvalitative metoder får en vite på hver sin måte en bedre forståelse av samfunnet vi lever i og hvordan et menneske, grupper og institusjoner handler og samhandler (Dalland, 2020, s. 54, 68). I min forskning har jeg valgt å bruke kvalitativ metode. Denne mener jeg egner seg best for å svare på problemstillingen min som handler om hvordan pedagogisk leder arbeider med flerkulturelle barn og foreldre. I kvalitative intervju er målet å minske avstanden mellom den som intervjuer og intervjupersonen.

3.1 Valg av metode

For å besvare min problemstilling «: Hvordan tilrettelegger pedagogiske ledere med å ta imot flerkulturelle barn og foreldre på en småbarnsavdeling» har jeg valgt å bruke kvalitativt intervju som metode, der jeg fikk mest data som er mest relevant for min problemstilling.

For å få mest data inn valgte tre forskjellige barnehager der jeg har intervjuet på småbarns avdelinger som er en del av problemstillingen min. Jeg valgte å intervju pedagogiske ledere som har mest kompetanse og ansvar på en avdeling.

3.2 Valg av Informanter

Valget for å intervju i tre forskjellige barnehager er at barnehagene kan ha forskjellige satsingsområder på inkludering av flerkulturelle barn og foreldre. Informantene kom fra tre forskjellige barnehager i en mellomstor bykommune, 2 kommunale barnehager og en privat foreldreeid barnehage for å se om det er forskjeller mellom kommunale og private barnehager.

I barnehage A var intervjuet med en pedagogisk leder som jobbet på en småbarnsavdeling der alderen på barna var 0-3 år, totalt 9 barn og tre voksne og en student. Intervjupersonen var en kvinne i 40 årene som hadde jobbet som pedagogisk leder siden hun ble utdannet i 1998 og har jobbet 10 år på liten avdeling. Pedagogisk leder kom jeg i kontakt med gjennom en medelev som anbefalte intervjupersonen på bakgrunn av god erfaring med flerkulturelle barn og foreldre. Barnehagen ligger imellom stor bykommune hvor det er flere flerkulturelle beboere.

Barnehage B fikk jeg tips om fra en kollega som har et barn i denne barnehagen og hun sa det var flere flerkulturelle barn på hennes barn sin avdeling. Jeg intervjuet to pedagogiske ledere som jobber på hver sin småbarns avdeling, men som jobber tett sammen. Begge pedagogiske ledere var kvinner og hun ene var fra Island og var rundt 40 år og hadde jobbet som pedagogisk leder i 25 år på stor avdeling og 8 år på liten. Hun andre var norsk og i 50 årene og hadde jobbet som pedagogisk leder i 35 år, hun hadde jobbet på flere avdelinger, men hadde de siste årene vært på liten. Hun ene pedagogiske lederen ønsket å ha med seg en kollega for å kunne gi meg mer utfyllende svar. Når jeg transkriberte intervjuet valgte jeg å skrive det som at det var en intervjuperson som svarte. Årsaken til det var at de stort sett hadde de samme svar på spørsmålene.

I barnehage C var det en pedagogisk leder på en småbarnsavdeling jeg hadde fått kontakt med, ved at jeg sende mail til styrer og fikk svar tilbake at det var en pedagogisk leder som ville være med på intervjuet. Intervjupersonen var en kvinne i 30 årene og hadde jobbet som pedagogisk leder i 10 år og har master i Barnehagepedagogikk. På hennes avdeling var det 12 barn og 4 faste voksne og en ekstra ressurs. Årsaken til at jeg valgte denne er at den er privat barnehage, der det er interessant å se om de jobber med flerkulturelle barn og foreldre på samme måte som i kommunale barnehager.

3.3 Planlegging av datainnsamling og gjennomføring av intervjuene.

For å få gode svar til studien min laget jeg forskningsspørsmål ut ifra problemstillingen. Ut fra forskningsspørsmålene laget jeg intervjuguide. Intervjuguiden er det mer en samtale enn et avhør. Spørsmålene som blir stilt av intervjuer utviklet seg mer til en samtale mellom intervjupersonen og intervjuer (Dalland, 2020, s. 83). Intervjuguiden ble mer en samtale der informantene fikk utdype svarene med eksempler fra opplevelser som de hadde opplevd selv og fikk komme med tema som var relevant for min studie.

Før intervjuene startet var det viktig for meg at intervjupersonen var klar over sine rettigheter, som f.eks. taushetsplikt og anonymiseringer av navn som kom fram. Intervjupersonene fikk et samtykkeskjema som de fylte ut der det stod blant annet hva jeg skulle bruke svarene til og hvilke rettigheter de har når de er med på et intervjuet. Jeg spurte også i forkant av intervjuet om jeg kunne ha med meg en sekretær, siden det ikke var tillatt med lydopptak. I intervjuet var det viktig at jeg hadde øyekontakt og at intervjupersonen var den som snakket mest. I intervjuguiden hadde jeg laget noen spørsmål for å bli kjent med intervjupersonen. Før jeg begynte med spørsmålene nevnte jeg igjen problemstillingen som jeg hadde sendt dem på mail og med litt informasjon om meg selv. I intervjuguiden er det åpne spørsmål og spørsmålene gikk over i hverandre slik det ble mer en samtale. Under spørsmålene hadde jeg laget stikkord som var til hjelp for å få mer utfyllende svar. I noen av temaene hadde intervjupersonene mer utfyllende svar enn andre og da gikk vi mer i dybden på disse. På slutten av intervjuguiden hadde jeg spørsmål om det var noe tema jeg hadde glemt å ta med eller om det var noe som ikke ble nevnt. Her kom intervjupersonene med eksempler som handlet om flerkulturelle barn eller foreldre som er relevante til min problemstilling.

Intervjuene ble gjort på arbeidsplassen til intervjupersonene. Det første intervjuet var på kontoret til virksomhetsleder da alle andre rom var opptatt. Her satt intervjupersonen og jeg overfor hverandre og sekretæren satt på litt bak i rommet. Informanten hadde en praksis student fra universitetet på sin avdeling og var veldig opptatt av å støtte studenter. Intervjupersonen og jeg hadde en rolig dialog der hun kom med eksempler og gode svar til min oppgave.

Det andre intervjuet ble holdt på pauserommet i barnehage B der vi satt rundt et bord. Der satt jeg og sekretæren på den ene siden og intervjupersonene på andre siden. Atmosfæren var fin og vi ble spurt om vi ville ha kaffe, te eller vann. Intervjupersonene svarte på

spørsmålene etter hvert som de ønsket det og kom med gode svar og eksempler. Den ene intervjupersonen hadde forberedt seg godt ved å ta med bilder, skjema o.l. som de brukte på avdelingen. Det var en god stemning og noe humor på enkelte eksempler.

I barnehage C var intervjuet etter stengetid, som var et ønske fra intervjupersonen. Intervjuet ble holdt på avdelingen der vi satt rundt et bord. Stemningen var rolig og intervjupersonen hadde vært med på intervju før, da hun hadde jobbet og studert selv og tatt master i tillegg til barnehagelærer. Intervjupersonen syntes at mangfoldet og flerkulturelt er viktig tema og hun mente hun ville trenge mer veiledning og kurs om det kom flere barn med flerkulturell bakgrunn. Dette intervjuet var kortere enn de andre, fordi hun ikke hadde svar på alle spørsmålene og hadde lite erfaring med flerkulturelle barn. Etter å ha hatt to intervjuer i de andre barnehagene merket jeg at et av spørsmålene i intervjuguiden var litt vanskelig å svare på, her endret jeg det slik det ble litt mer åpent og lettere å svare på.

3.4 Metodiske utfordringer og etiske retningslinjer

For å få en god kvalitet på forskningen er det viktig å se på pålitelighet eller gyldighet som viser om arbeidet i forskningen er til å stole på. Ved å bruke intervju kan det oppstå flere utfordringer som kan gjøre at påliteligheten svekkes (Dalland, 2020, s. 58). I min forskning ble ikke lydopptak godkjent, og dette ga utfordringer med å gjennomføre gode intervju. I stedet brukte jeg en sekretær som gjorde notater for meg og her ligger det en utfordring ved at han ikke hadde kunnskap innen mitt felt.

Det var noen vanskelige utfordringer, men til slutt fikk jeg utarbeidet intervju referater som ga gode funn til analysen. Det var også vanskelig å få med seg intervjupersonene sine utsagn på grunn av de snakket fort og snakket frem og tilbake i intervjuet.

Her er det viktig å ivareta intervjupersonen sitt personvern. I starten på intervjuene ga jeg ut et samtykkeskjema der det står at intervjupersonen sine opplysninger som navn, navn på barnehage, kommune og årstall blir anonymisert og intervjupersonen kan trekke seg når de eventuelt ønsket det. Min fremgangsmåte bidro til gode rammer til intervjuene der informantene følte seg trygge gjennom anonymisering, samtykkeskjema og taushetsplikt. Hvis intervjupersonen skulle komme med noen sensitive opplysninger om barn eller foreldre som kan komme negativt ut skal jeg passe på å skrive dette slik det ikke kan kjennes igjen (Dalland, 2020, s. 168–174).

4.0 Analyse

I min analyse vil jeg ta for meg 3 hovedpunkter, hvordan pedagogisk leder forholder seg til mangfold og kultur, hvordan pedagogisk leder tar imot flerkulturelle barn og hvordan pedagogisk leder gjennomfører foreldresamarbeidet. Årsaken til at jeg deler det opp slik er at punktene er relevante for min problemstilling og er utarbeidet fra forskningsspørsmålene. I disse viser jeg til likheter av funn gjennom den empirien jeg fant ved å intervju i 3 barnehager med 3 pedagogisk ledere. I noen av disse punktene vil det være ulikheter som viser seg fra to av disse intervjuene.

4.1 Hvordan pedagogisk leder forholder seg til mangfold og kultur.

Kultur og språk skal være en del av barnehagen sin pedagogikk, innhold og organisering der pedagogisk leder har et ansvar med å få inn i avdelingen sine planer der det vises naturlig gjennom en barnehagehverdag (Gjervan, 2012, s. 67). Dette sees i mine funn der pedagogisk leder i alle tre barnehagene var opptatt av at alle barn skulle bli behandlet på lik måte. De hadde samme opplegg til alle barna med at de ble delt inn i små grupper der alle barna skulle mestre og kunne få «støttende stillas» hvis det trengte det. Støttende stillas er når pedagogisk leder støtter opp om barnas leke prosjekter og er tilgjengelig hvis barna trenger hjelp (Öhman, 2012, s. 53).

I mine funn vises det i alle tre barnehagene, at pedagogisk leder brukte sine kunnskaper om mangfold og inkludering, men ønsker seg mer kompetanse på dette området. Når pedagogisk leder opplever god støtte fra ledelsen vil det ha stor betydning slik at pedagogisk leder klarer å bruke sine erfaringer og kunnskaper innenfor mangfold og kultur som kan være utfordrende (Holm, 2011, sitert i Glaser, 2018, s. 117). I alle tre barnehagene opplevde pedagogisk leder et godt samarbeid med sine kollegaer og fikk god støtte av ledelsen når de trengte det. Dette kom til uttrykk på ulike vis. I barnehage C forteller informanten at barnehagen har et tverrfaglig team som de kan kontakte når de trenger råd og veiledning. Her kan de snakke om barn som har utfordringer, f. eks språk. I barnehage B fortalte informanten at de hadde et hjelpekorps fra et læringscenter som intervjupersonen fikk veiledning og kurs som ble gitt videre til personalet. Dette kan vi ses opp mot det som Holm (2011) trekke fram med å ha en gode støttespillere rundt seg der en kan finne gode måter å møte flerkulturelle foreldre på (Holm, 2011, sitert i Glaser, 2018, s. 117). I en

tidligere forskning av Lauritsen (2014) (Lauritsen, K., 2014 sitert i Tveitereid, 2018 s. 38-39) er det funnet ut at ved å jobbe med andre kulturer og det språklige mangfoldet er en evig prosess for å lykkes i samarbeidet med flerkulturelle foreldre og foreldre generelt.

I et mine funn var en av ulikheten at barnehage C, som var en foreldreeid barnehage der det viste seg at det var få flerkulturelle barn og foreldre og at barnehagen ikke hadde prioritert flerkulturell kompetanse. Hvorfor er det slik at det ikke blir prioritert flerkulturelle kompetanse i denne barnehagen? Kan det ha med at den ligger på et sted der det ikke bor eller er et miljø av mangfold og av flerkulturelle innbyggere? Eller kan det skyldes at foreldrene må betale et depositum når barna startet i barnehagen? Barnehage C er stor barnehage som er populær blant foreldre som har god økonomi og som derfor blir prioritert av norske foreldre. Mange flerkulturelle foreldre kommer fra fattige land og som ikke har råd til å ha barna sine i denne barnehagen. Jeg har tidligere omtalt «Stortingsmelding nr. 49 Mangfold gjennom inkludering og deltakelse» i kommunal og regionaldepartementet (St.meld. nr. 49, 2003-2004, s.1). Her understreker Stortinget at alle barnehager skal jobbe med mangfold og inkludering. Jeg oppfattet det slik at intervjupersonen at barnehage C prioriterte andre områder som f. eks spesialpedagogikk som intervjupersonen hadde. Gjennom mine funn vises det at i barnehage B, som er kommunal barnehage og ligger nærmere en mottaksbarnehage, fikk de kompetanse gjennom kurs og veiledning via kommunen og det hjelpekorpsset som jobber på siden av mottaksbarnehagen. Dette vil jeg komme tilbake til i min drøfting/ konklusjon.

I barnehage A og B viser pedagogisk leder til et mangfold som en naturlig del på sin avdeling. På avdelingen kom dette fram med at de har blant annet dukker i forskjellige hudfarger, spiller musikk fra andre land og bruker FN dagen til å synliggjøre flerkulturelt arbeid. På FN dagen inviteres de flerkulturelle foreldrene til å lage mat og vise andre tradisjoner fra hjemlandet sitt. Her er tanken å inkludere alle foreldrene/familier, hvor flerkulturelle familier får vise sine sterke sider.

4.2 Hvordan Pedagogisk leder møter flerkulturelle barn på avdelingen.

Gjennom empirien som ble samlet inn gjennom intervjuene viste det seg at trygg tilknytning var veldig viktig i alle tre barnehagene og trygghetssirkelen ble nevnt i

barnehage A og C. Når barna har trygg tilknytning, klarer barna å løsrive seg fra pedagogisk leder. Barna leker og utfolder seg med andre barn og det som er rundt dem. Her kan trykthetssirkelene støtte opp når barna trenger en trygg havn (Spernes, 2019, s. 186–187). Dette redskapet kan være med å styrke alle barn, der spesielt flerkulturelle barn kan ha med seg traumer. Likevel er det viktig at pedagogisk leder gir barna en trygg havn. Her fortalte informantene at personalet var veldig til stede i leken og de støttet opp om leken til alle barn på småbarnsavdeling.

Et av funnene som skilte seg ut var at i barnehage A og B forklarte intervjupersonene at leken var lettere ute for flerkulturelle barn. Intervjupersonene kunne se at de lekte mer fritt ute enn inne. Inne var det mer struktur, rammer og regler om hvordan leken skulle gjennomføres. Ofte når barna har kontakt med sin opplevelsesverden, leker de frie leker. Da kan vi se at flerkulturelle barn opplever «gruppe glede» (Sherman, 1975, sitert i Zachrisen, 2015, s. 55–57). Informanten i barnehage A konkluderte med at mye av kunnskapen om flerkulturell kompetanse kommer fra barnas lek. Ofte kan barn bruke ting de har opplevd i virkeligheten og gjør det om til fantasi i sin lek. Dette kan koples opp til Lev Vygotsky (1896- 1934) sin teori om lek, der han mente at leken var en sosial prosess, hvor barna er i mellommenneskelige samspill med andre barn og voksne (Öhman, 2012, s. 51–53). Kan årsaken til at informantene i barnehage A og B være at de mener at flerkulturelle barn trenger mer frihet til å leke ute, slik at de kan bli trygge i barnegruppen? Når flerkulturelle barn opplever «gruppe glede» der de leker frie leker ute kan det føre til at de forstår mer strukturerte leker inne. Der det er mer regler og rammer rundt aktivitetene.

I barnehage C synes intervjupersonen at flerkulturelle barn fikk bedre oppfølging inne. Her ble barna delt inn i mindre grupper, gruppene var ofte på 3 til 4 barn og en voksen. Den voksne klarte da å følge opp hvert enkelt barn i sin utvikling. På bakgrunn av at det er få flerkulturelle barn i barnehage C mente informanten at de klarte seg fint sammen med de andre barna ute. Kan dette være en av grunnene til at informanten da velger inne leken i stedet uteleken som har mer fri lek? Dette kan kobles til professor Berit Bae sin teori om anerkjennelse, der barna føler seg anerkjent og har kontakt med seg selv og sin egen opplevelsesverden. I lys av denne teorien mener hun at alle barn har rett til egne opplevelser og at alle har lik verdi (Spernes, 2019, s. 186–187).

Ved måltider fortalte intervjuperson i barnehage A at de laget bildebrikker til matbordet der de hadde masse forskjellige bilder. Intervjupersonene fortalte at i tillegg til bilde brukte de tegn til tale og konkreter som kunne være f.eks. mat som barna spiste. Her fikk barna

peke og klarte å kommunisere med bilde og språket. Her vises det at alle barna ble inkludert i måltidet og alle fikk mulighet til å delta, bli hørt og sett (Larsen & Slåtten, 2019, s. 113).

I barnehage B fortalte intervjupersonen at hun hadde opplevd at en flerkulturell mor hadde opplevd et kultursjokk de første dagene i barnehagen. Kultursjokket kom av at moren til det flerkulturelle barnet hadde vært med i tilvenningen og sett at de spiste frokost selv når de var 1- 2 år gamle. Her sammenlignet moren sitt barn med resten av barnegruppen, der hennes barn ikke var vant til dette. I dette eksemplet fortalte intervjupersonen at hun måtte forklare moren at i Norge får de fleste barna prøve å spise selv og at det gjør ikke noe om barna søler. Dette kan være vanskelig for flerkulturelle foreldre å forstå som kan stride mot kulturen deres. I dette tilfelle ønsket moren å prøve på dette hjemme slik at hennes barn ikke behandlet annerledes i barnegruppen. Her har pedagogisk leder et ansvar med å forklare foreldrene at alle barn er likeverdige og at alle skal bli behandlet likt så langt det lar seg gjøre for å skape et inkluderende miljø (Larsen & Slåtten, 2019, s. 125).

I barnehage A og B fortalte Intervjupersonene at de brukte bilder og konkreter for å bekrefte språket til alle barna på avdelingen. Konkreter ble høyt prioritert fortalte intervjuperson i barnehage B, der de brukte de til nesten alt, men spesielt til samling og lek. Her er det viktig at pedagogisk leder legger til rette for gode leksituasjoner der flerkulturelle barn er i samspill med andre barn og har gode muligheter for undring, utforskning og læring (Öhman, 2012, s. 53). Et eksempel som intervjupersonen hadde med leker, var en flerkulturell jente som var mørk i huden og lekte med en mørk dukke der hun hadde sagt: Dette er jo meg!

4.3 Hvordan jobber pedagogisk leder med flerkulturelle foreldre

Gjennom empirien viste det seg at foreldresamarbeidet er veldig viktig. Intervjupersonene i alle 3 barnehagene fortalte at de brukte god tid og ga foreldrene mer oppfølging gjennom oppstartsamtaler og gjennom året slik at informasjonen ble riktig forstått. For flerkulturelle foreldre som nettopp har kommet til Norge, som ikke kan norsk eller engelsk, ikke har noen erfaring med norske barnehager, vil et tettere foreldresamarbeid medføre at foreldrene ikke føler usikkerhet og frykt (Drugli & Nordahl, 2021, s. 55–56). Dette kan ses opp med Daniel Stein sitt begrep «inntoning» (Öhman, 2012, s. 59). I barnehage C forteller

intervjupersonen at hun «toner seg inn» på foreldrene der hun bekrefter at det kan være vanskelig å komme til et helt nytt land, med andre kulturer, språk og barneoppdragelse enn det foreldrene er vant til. I tillegg skal hun hjelpe foreldrene så langt det lar seg gjøre med vise forståelse for kulturen og regionen, men holde seg til norske regler og det som står i arbeids dokumentet. Det var også viktig å bygge en god relasjon til foreldrene slik de ble trygge på barnehagen og på pedagogisk leder som skal ta vare på barna deres. Da kan være viktig å utarbeide en samarbeidsrelasjon mellom pedagogisk leder og flerkulturelle foreldre, der de blir møtt med respekt og føler at barnehagen lytter til det de ønsker å formidle (Drugli & Nordahl, 2021, s. 56–58). I barnehage B fortalte intervjupersonen at de prøvde å bli godt kjent med flerkulturelle foreldre slik at de ble trygge og hadde tillit til henne som leder. Hun fortalte at når foreldrene ble trygge, prøvde foreldrene seg på å snakke norsk når de leverte og hentet barna. Intervjupersonen fortalte at hun støttet de og hjalp de til riktig uttalelse og sa til foreldrene at her i barnehagen er det ingen så ler hvis de sier eller uttaler feil ord. I alle tre barnehagene fortalte intervjupersonene at flerkulturelle foreldre ønsket å bli behandlet, forstått og inkludert på samme måte som norske foreldre. Pedagogisk leder har ansvar for at flerkulturelle foreldre skal føle seg inkludert der pedagogisk leder bør fortelle foreldrene hvordan organiseringen og tilretteleggingen av hverdagssituasjoner blir gjennomført på avdelingen til barna (Brooker, 2003, sitert i Sand, 2020, s. 154). Her er det viktig at pedagogisk leder forklarer på en forståelig måte slik at flerkulturelle foreldre skjønner hva hensikten med aktiviteten er og hvilke mål det er i barnehagen (Sand, 2020, s. 154). I barnehage A forteller intervjupersonen at hun bruker kalender på avdelingen som viser sammenkomster og aktiviteter som avdelingen skal ha. Her blir flerkulturelle foreldre informert om hvilke tradisjoner f.eks. Lucia som er en feiring før jul. Informasjon om dette blir formidlet muntlig og skriftlig til foreldrene. Intervjupersonen forteller at det er viktig å fortelle om de praktiske forholdene i forbindelse med klær og sko i de ulike årstidene. Her kommer hun med et eksempel der intervjupersonen jobbet i en utebarnehage der det var en ansatt som ikke hadde forklart godt nok til flerkulturelle foreldre hva en utebarnehage var. Det som skjedde, var at barnet kom i klær som ikke var egnet til å være ute i. I barnehage B forteller intervjupersonen noe av det samme, der hun sier at det er viktig at foreldrene forstår hva hun formidler og at hun gir små innputt der hun gir informasjon i «små doser». Når det kommer til sammenkomster forteller intervjupersonen hva som forventes av foreldrene og tilbyr foreldrene å låne utstyr

fra barnehagen hvis ikke de har råd til å skaffe. Et eksempel som intervjupersonen hadde, var at foreldrene fikk låne karnevalutstyr.

I et foreldresamarbeid med flerkulturelle foreldre kan det oppstå utfordringer der kan være uvant å møte noen som er annerledes enn seg selv med tanke på erfaringer, verdier og levesett (Drugli & Nordahl, 2021, s. 55–56). I barnehage B fortalte intervjupersonen om kulturforskjeller der hun hadde opplevd at en pakistansk gutt som hadde flere søstre som likte å gå i kjoler. En dag i barnehagen hadde noen av barna kledd seg i kjoler og det hadde også den pakistanske gutten gjort. Når faren kom og hentet gutten ble han rasende på sønnen sin og på intervjupersonen på grunn av at gutten hadde kjole på seg. Siden hun var en erfaren pedagogisk leder tok hun det rolig og stod i det å sa: «I Norge tenker vi ikke at gutter er gutter og jenter er jenter, men lar dem få lov å leke og kle seg ut som de ønsker». Deretter fortalte hun at faren kom tilbake dagen etter og beklaget seg. Som nevnt i innledningen har Norge alltid vært et kulturelt samfunn og slike eksempler kan også finnes i norske kulturer. Der pedagogisk leder kan oppleve etnisk norske fedre som reagere på at sønnene deres kler seg i kjoler, leker med dukker eller har neglelakk på seg.

En annen utfordring med flerkulturelle foreldre som intervjuperson fortalte om i barnehage A, var at dersom et flerkulturelt barn trenger ekstra støtte for å klare seg i barnehagen. Da dette ble tatt opp i en foreldresamtale, nektet de for at barnet deres har utfordringer og fortalte at utfordringer går over etter hvert. Det tok veldig lang tid og mye arbeid i å få foreldrene med på laget og prosessen var ganske utfordrende for intervjupersonen og hennes personalet før de fikk en ekstra voksen inn på avdelingen. Etter hvert så de at barnet trengte mer hjelp og måtte gå via ledelsen for å få hjelp av en spesialpedagog. Etterpå forteller intervjupersonen at hun har opplevd og hørt at i flere land er det skambelagt å ha barn som trenger ekstra oppfølging. Dette funnet overrasket meg der jeg ikke har hørt om skambelagt på denne måten og har ikke funnet noe tidligere forskning om flerkulturelle foreldre som nekter for at der er utfordringer med deres barn. Her tenker jeg at det er viktig at pedagogisk leder anerkjenner foreldrene på det de synes er vanskelig, men forsøker å ufarliggjøre barnehagesystemet som blir styrt av myndighetene.

Når en pedagogisk leder skal ha foreldresamtaler med flerkulturelle foreldre kan det oppstå språkutfordringer. Det kan bli vanskelig for pedagogisk leder når ikke foreldrene kan norsk eller engelsk, da kan det være lurt at hun/han bruker tolk. Tolken skal oversette fra foreldrene til pedagogisk leder slik det ikke blir misforståelser og at alt av informasjon blir formidlet og riktig forstått (Drugli & Nordahl, 2021, s. 55–56). I alle tre barnehagene som

jeg intervjuet i hadde de brukt tolk i forbindelse med flerkulturelle foreldre. I barnehage A forteller intervjupersonen at i noen tilfeller ønsker ikke flerkulturelle foreldre å benytte tolk. Her er det viktig å fortelle foreldrene at tolken har taushetsplikt. (Vågen, 2018, s.39-41). I barnehage B som har en tilknytning til en mottaksbarnehage forteller intervjupersonen at barnehagen må få tillatelse av foreldrene for å bruke tolk og at foreldrene får velge om det skal være mann eller dame. I barnehage C forteller hun at hun ønsker mer opplæring om hvordan å forholde seg til tolk. Hun synes det har vært utfordrende å forholde seg til tolk når den hele tiden henvendte seg til foreldrene og ikke til intervjupersonen som formidlet informasjon.

5.0 Drøfting

Gjennom forskningen min er det kommet fram hvor viktig det er å anerkjenne alle barn der alle skal bli inkludert og behandlet på samme måte uansett kultur og religion. Professor Berit Bae er kjent for sin teori om anerkjennelse (se i teori kapittelet om trygg tilknytning og trykghetssirkelen). Andre viktige teoretiker som skriver om det å være der for flerkulturelle barn og foreldre er John Bowlby(1994) som har om trygg tilknytning, Lev Vygotsky (1990) og Jerome Bruner(1990) som har forsket på utviklingen til barna og som har kommet med begrepet «støttende stillas». Funnene i min analyse viser at det er viktig å være «støttende stillas» for flerkulturelle barn, slik pedagogisk leder kan hjelpe barna når de ønsker det. I Marit Gjervan (2012) og Larsen og Slåtten (2017) står det at kultur og religion skal være en naturlig del i barnehagen. Pedagogisk leder har et ansvar til å ufarliggjøre ulikheter av å være forskjellige og at mangfoldet blir sett på som en ressurs. I funn i analysen viser det at alle barna fikk leke og kle seg ut i kjoler hvis barna ønsket det. I analysen vises det at små grupper var et godt tiltak for at alle barna skulle føle seg anerkjent og bli trygge i barnegruppen der de blir sett og hørt av de voksne og de andre barna.

I teorikapittelet har jeg skrevet om hvordan pedagogisk leder jobber med flerkulturelle foreldre der blant annet forfatter Vibeke Glaser (2018) og Drugli (2021) skriver at det er nesten like viktig å trygge barn som foreldre og at alle flerkulturelle skal bli møtt med respekt. Samspillsteorien til Kristjansdottir (Kristjansdottir 1995, sitert i Sand, 2020, s.149) viser at pedagogisk leder skal møte foreldrene med en holdning der foreldrene er kompetente, som betyr at pedagogisk leder har en holdning om at det er mange måter å

være gode foreldre på (Sand, 2020, s. 149). I analysen vises dette i alle tre barnehagene der intervjupersonen møter flerkulturelle foreldre på samme måte som etniske norske familier, der de ble møtt som mennesker og ikke den kulturen eller regionen de kommer fra.

Et funn i analysen som overrasket meg var det med flerkulturelle foreldre der intervjupersonen i barnehage A fortalte at hun hadde opplevd flerkulturelle foreldre som nektet for at deres barn trenger ekstra hjelp. I analysen kommer det fram at det var skambelagt å ha barn med utfordringer. Dette kan ses opp mot der pedagogisk leder der hun/han kan komme i samarbeidskonflikt med flerkulturelle foreldre. Det kan handle om at foreldre ikke har nok kunnskap om barnehagen sitt system hvordan prosessen mot å få hjelp er, der kan handle om kulturelle og religiøse problemer fra foreldrene sin side (Drugli & Nordahl, 2021, s. 56). Kan det være andre årsaker til at flerkulturelle foreldre nekter at barnet deres ikke har utfordringer og trenger ekstra hjelp? Kan det være at flerkulturelle foreldre ikke kjenner barnehage systemet og har frykt for å få hjelp? Min studie har vist seg at pedagogiske ledere har for liten kompetanse på flerkulturelle foreldre som kan ha utfordringer om kulturelle eller religiøse problemer. Dette er et interessant tema som bør kunne forskes videre på av andre.

Det vises i analysen at pedagogiske ledere har for liten kunnskap om å bruke tolk. Min studie viser at hadde pedagogisk leder hatt mer kunnskap om tolk og hvordan man forholder seg til tolken kunne man ha unngått problemer med foreldre.

Den største forskjellen som viste seg i analysen var at barnehage C ikke hadde prioritert flerkulturell kompetanse på lik linje som barnehage A og B hadde. Barnehage C hadde ikke fått like stor kompetanse gjennom kurs på bakgrunn av at det var lite flerkulturelle familier i barnehagen. Kan en av grunnene være at barnehagen er en foreldreeid barnehage og velger å prioritere andre fagområdet og har andre styringsdokumenter enn rammeplanen? Eller kan det ha med det som jeg skriver i analysen at barnehagen tar et depositum fra foreldrene når de begynner i barnehagen. Kan det videre være at flerkulturelle foreldre velger kommunale barnehager hvor det er et miljø for flerkulturelle innbyggere? Ved å intervju i en privat og to kommunale barnehager har det vist seg gjennom mine funn at det er forskjell på hvordan barnehagene jobber med mangfold, inkludering og flerkulturelle barn og foreldre. Dette er også noe som kan forskes videre på av andre i senere tid.

6.0 Avslutning

Min problemstilling er «*Hvordan tilrettelegger pedagogisk leder med å ta imot flerkulturelle barn og foreldre på en småbarnsavdeling*». For å svare på denne har jeg intervjuet 3 forskjellige pedagogiske ledere i 3 forskjellige barnehager der jeg har drøftet funnene mine ved hjelp av teori og tidligere forskning fra teorikapittelet. Informantene har ulike erfaringer ut fra hvor lenge de har jobbet som pedagogisk ledere og utdanning som barnehagelærere kan spille inn på den kompetansen de har om flerkulturelle barn og foreldre.

Gjennom min oppgave fant jeg ut at anerkjenne er et viktig begrep som professor Berit Bae har forsket på. I hennes teori om anerkjennelse mener hun at når barnet føler seg anerkjent, har det kontakt med seg selv og sin egen opplevelsesverden, der opplever barnet at det har en verdi (Spernes, 2019, s. 186–187). Dette var veldig tydelige funn i min oppgave der informantene fortalte at de var veldig til stede der de var opptatt av at alle barna skulle ha en verdi. Når informantene beskrev sin rolle som pedagogisk leder viste det seg at de var i romslige relasjonsmønstre som Berit Bae kaller de. I funnene viste informantene som er pedagogisk leder at alle barna ble sett og var åpne for det barna har å formidle og følger opp det som barnet uttrykker.

I mine funn viste det seg at det å trygge flerkulturelle foreldre er like viktig som å trygge barna. Informantene forteller at det er viktig å bruke god tid, åpenhet og skape tillitt så tidlig som mulig for å få til et godt foreldresamarbeid. Gjennom min studie har det vært viktig å finne ut hvor mye pedagogiske ledere har av kompetanse på flerkultur, hvordan det praktiseres ut fra relevante teori. Jeg mener at det kunne godt vært mer oppfølging av kurs og faglig utvikling gjennom barnehageutdanning.

6.0 Litteraturliste

- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (7. utg.). Gyldendal akademisk.
[https://www.nb.no/search?q=oaiid:"oai:nb.bibsys.no:991212094744702202"&mediatype=bøker](https://www.nb.no/search?q=oaiid:)
- Drugli, M. B., Lekhal, R., & Buøen, E. S. (2020). *Tilvenning og foreldresamarbeid: De yngste i barnehagen*. Cappelen Damm akademisk.
- Drugli, M. B., & Nordahl, T. (2021). *Foreldresamarbeid i barnehagen* (1. utgave.). Gyldendal.
- Gjervan, M. (2012). *Se mangfold! : Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen* (2. utg.). Cappelen Damm akademisk.
[https://www.nb.no/search?q=oaiid:"oai:nb.bibsys.no:991202951994702202"&mediatype=bøker](https://www.nb.no/search?q=oaiid:)
- Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2.). Universitetsforl.
- Haugen, S., Løkken, G., Røthle, M., & Abrahamsen, G. (Red.). (2013). En god start i barnehagen- toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige. I *Småbarnspedagogikk: Fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (2., s. 75–76). Cappelen Damm akademisk.
[https://www.nb.no/search?q=oaiid:"oai:nb.bibsys.no:991320286704702202"&mediatype=bøker](https://www.nb.no/search?q=oaiid:)
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* (Rev. utg.). Kunnskapsdepartementet.
[https://www.nb.no/search?q=oaiid:"oai:nb.bibsys.no:991128484514702202"&mediatype=bøker](https://www.nb.no/search?q=oaiid:)
- Larsen, A. K., & Slåtten, M. V. (2019). *En bok om oppvekst: Samfunnsfag for barnehagelærere* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Powell, B., Cooper, G., Hoffman, K., & Marvin, B. (2016). *Trygghetssirkelen en tilknytningsbasert intervensjon: Om å fremme tilknytningen i tidlige foreldre-barnforhold*. Gyldendal akademisk.

- Sand, S. (2020). *Ulikhet og fellesskap—Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. (4. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Spernes, K., Hatlem, Marianne. (2019). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse: Teoretiske og praktiske perspektiver* (2. utgave). Gyldendal.
- Statistisk sentralbyrå. (2021). 12227: Minoritetsspråklige barn i barnehagen 1 – 5 år, etter region, statistikkvariabel og år. [statistikk]
<https://www.ssb.no/statbank/table/12272/tableViewLayout1/>
- Tveitereid, K. (2018). Inkludering i barnehagens fellesskap: Samarbeid mellom minoritetsfamilien og barnehagens personale: En systematisk litteraturgjennomgang 2012–2017. *Paideia*, 16, 33–45.
- Vågen, B. K. (2018). Verdt å vite om flerspråklighet. Info Vest Forlag AS
- Zachrisen, B. (2015). *Like muligheter i lek?: Interetniske møter i barnehagen*. Universitetsforl.
- Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Pedagogisk forum.

7.0 Vedlegg

7.1 Intervjuguide

Intervju guide:

Problemstilling:

Hvordan tilrettelegger pedagogiske ledere med å ta imot flerkulturelle barn og foreldre på en småbarns avdeling.

Bli kjent spørsmål

1. Kan du fortelle litt om deg selv som pedagogisk leder?
Dine fagkunnskaper? Verdier? Erfaringer
 2. Hvor lenge har du jobbet i denne barnehagen og har du erfaringer fra andre barnehager?
 3. Hvordan opplever du barnegruppen og personalet ditt?
 - Hvor mange barn er flerspråklige?
 - Hva er alderen på barna som går på denne avdelingen?
 - Har du jobbet lenge med kollegaene dine og hvor mange er dere på en avdeling?
 - Har du flerspråklige assistenter på din avdeling?
-
1. Hvilken kompetanse har du I forhold til flerkulturelle barn og foreldre?
Stikk ord: utdanning, egen erfaring, kurs,
 2. Hvordan bruker du din kompetanse?

Stikk ord: Personalgruppen, barn, foreldre.

3. Trenger du mer kompetanse I flerkulturell forståelse og hvordan ville du brukt den?

4. Hvordan tilrettelegger du foreldresamtaler til flerkulturelle foreldre?

Stikkord: kultur, religion og land. Mat spesielle forhold, nasjonal dag og tolk.

5. Hvordan inkludere dere foreldre som er flerspråklige I forhold til, jul, sommerfester og andre sammenkomst?

6. Hvordan inkludere du flerspråklige foreldre til FAU og andre foreldresammenkomster?

7. Hvordan jobber du og din personal med flerkulturelle barn i løpet av en barnehagedag?

Måltider, hente og bringe situasjon, stelle sitasjons

8. Hvordan jobber du med å inkludere flerkulturelle barn inn i leken?

Stikkord: rollelek, tumle lek, konkreter, flerspråklig assistent, Ute

9. Hvordan opplever du samarbeide andre pedagogiske ledelsen, andre ressurser og ledelsen tanke på planer, møter, kurs o.l?

Stikkord: møter, planleggings dager, personalmøter, kurs, avdelingsmøter, pedagogiske møte, pedagogiske planer.

10. Er det noe du kunne trengt mer støtte, opplæring, veiledning av ledelsen til ditt arbeid med å ta imot flerkulturelle barn og foreldre?

11. Har du noen gode råd som kan være nyttige til de nyutdannede barnehagelærere om det og jobber med flerspråklige barn og foreldre?

Er det noe mer du kommer på som kan være relevant til flerspråklige barn og foreldre?

Noe som jeg ikke har nevnt eller et tema du tenker på er viktig å nevne?